

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 402. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357213472/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

mystiske Baggrund er ikke Hovedsagen. Hvad man bevarer i sin Erindring af Romanen, det er nogle Hovedfigurer, der er hensatte med en djærv Kraft, som i tysk Literatur sidenhen maaske kun er naaet af Gottfried Keller i hans historiske Noveller.

Der er f. Eks. Heltens Plejemoder, Fru Hildegard, om hvem det straks i Begyndelsen af Romanen saa morsomt hedder: «Den nye Taarnvægter Martin har idag giftet sig med den forriges Enke, fordi hun deroppe i Taarnet er bleven for svær til at kunne komme ned ad den snevre Vindeltrappe. Vi kan dog sandelig ikke for Konens Skyld lade Taarnet bryde ned, og saa maatte hun da bekymme sig til Giftermaalet; ellers havde hun hellere taget vor Skriver Berthold. Pastoren har maattet splidse dem sammen deroppe.» Det, der her bliver sagt om Enkens Fedme, er ikke sandt, men derfor er det som Indledning til Bogen ikke mindre originalt.

Handlingen foregaar i Luthers Dage, og Luther forekommer som Baggrundsfigur. Paa det Sted, hvor han optræder, hedder det med en hos Romantikerne sjælden Varme om ham: «Som et Bjerg udsender Vandstrømme mod Øst og Vest, saaledes forenede denne Mand Modsætninger, der ellers aldrig findes sammen: Ydmyghed og Stolthed, Bevidsthed om den Bane, han slog ind paa, og villig Agten paa Andres Raad, klar Forstand og blind Tro.»

Livligt indgriber i Handlingen Dr. Faust, Folkebøgenes Faust, den berømte Læge og Alkymist, med svært, ildrødt Ansigt, hvidblond Haar og skaldet Isse, med røde Pludderhoser og ti Æreskæder. Han er halvt et Geni, halvt en Markskriger og optræder her som Udøver af Underkure.

Den finest udførte Figur er en Kvindeskikkelse, Heltens Forlovede, Anna Zähringer, Datter af hans Ungdomselskede Apollonia; hun er den høje tyske Jomfru med kraftig Vækst og ædel Gang, men har tillige den sanselige Tiltrækningskraft, som Gottfried Keller forstaar at meddele sine unge Kvinder.

Ogsaa her svarer Helten, Borgermesteren Berthold, til Arnims personlige Ideal. Han er en Ætling af adelige Stamfædre, men opvokset i smaa Kaar, derfor simpel og jævn i al sin Gæren og Laden, et godt, bravt, stille Menneske, men samtidigt i ingen Henseende borgerligt sindet, helt og holdent Adelsmanden, der længes efter Rustninger og Turneringer og der uden nogen For-